

מסורת הש"ס

א) מ"א רכות וכן בכל העמוד,
ב) נמשנה שנמשיות נלחא
תסכה,
ג) נכחד הצהמה נלחא
כרגלים ריש"ן,
ד) ז"א נלחא,
ה) ע"צ,
ו) ק"א: רכות, וכן לקמן,
ז) א"י ז"ל דמלכד כל א"ל כ"א מקומות היו עדיין ג' מקומות,
ח) נראה דחסר כל"א חס מינות,
ט) מתוספתא ליתא לו רק כן הוא בירושלמי כשהגזיר חותם חותם וטות' לאחברל כ"ו וכשהמלכד רחא ומכיר חותמו ומתיר גזר רחא וכו'.

הגהות הב"ח

(א) בבשנה נמשעט על שולחנות י"ב לשון הרי"ע לפי גרסא ו' נמשעט לכל הפחות יב"א ו' מיתקין ולהטות יומר מג' פעמים מוסף ע"י"ל אלל יי גורמים נמשעט על שולחנות ועיין תנחום: שלנטינו:
ב) הפריש ד"ה לא היה שגבר וכו' וזה קרב הנלס והרגל ושמי היום העוקן והרגל והחזה והגרה ושמי דפסת ונמללח למד מהם:
ג) ד"ה ונמל למי וכו' אלל הכרעים הקי"ד ואח"כ מ"ה כרעים רגלי ההמה על שם וכו' כהפשיטת גס הדיס עד מגד החזה היה יסל:
ד) ד"ה קרע וכו' היה יסל לחתך רגל:
ה) ד"ה נטל הפד וכו' קמני בית שמיטת הרלל ולל קמני הרלל שמיטת נטל וכו' יפה לנשות ועוד דשמיטת הלאר:
ו) ד"ה נטל וכו' כסנן הקי"ד ואח"כ מ"ה והכנס מדיחין וכו' ולל קבע בה לשמל הדמה שיש כדס כיון שיש כס טיפוס הכנס הקי"ד ואח"כ מ"ה והקריעיו וכו' כל כך מדיחין אותן ג' פעמים ודי ככן ללל הקי"ד ואח"כ מ"ה נמשעט וכו' וכן מיימיקן כנמלח דלח' פירקא שלל שמיטה וכו' מן טענות השולחנות ד' מן השולחנות ונלנטינ ד':
ו) ד"ה ממיטע שולחנות וכו' כדמומה חסו וכו' ומדיחין אותה כל כרעס פי בית המטבחיים וכו' קבע לו חסוק ולח מקוס:
ח) ד"ה והפריש וכו' כדי שמשלר הירלח עס:

פי' הראב"ד

הקרקע של העזרה שהיו בעזרה היתה עומדת ושם היו מולחים עזרות קדושים אלא ע"כ צ"ל שאפילו בגנין היה חילוק דיש מהן שנתקדשו ויש מהן שלא נתקדשו והכל לפי הצורך והשעה שהיו צריכין לא עשו ולא דוקא דקאמר רב דכל גנין לא נתקדשו אלא חוץ [גג] הפריח לא נתקדשו כולם אלא בשעת קדושת העזרה אבל מכאן ואילך לא חיי שום מנהל ומבטל קדושת העזרה וכן מוכח כמו כן [הא דתגון] גגו היה קדוש ולא מוחזב' מנייה לרב (ורב) כמו כן נראה לומר דבימה לא צריך לאסרה משום לא חסע אפילו אם היתה ממש כשיעור לשם דא"ל דכל דבר שיש בו אהל דומיא [דנטינית] שיושביה בעלי זהו אסור לעשות כן אבל בענין אצטבאות ובימה אין נראה שיהיה אסורה שהיו כן קטין עשה מוכרי לביור של ק"ץ וגם מנחה איכא מאן דמכשיר בסוכה בפרק החילול ואע"פ שמונחה אין ראיא כל כך משום שדבר המיטלטל הוא ואתן דומה לנטיניה הוא מקום מוכני היה קבוע אלא היה דמאהיל בעינין דומיא מה שהתורה אסרה. ומה שהאר"ך בת"י צרפת בשם ר' יעקב ד"ל בפי' בשיעור של ג' מקומות היו עדיין ג' מקומות של כהנים ושינויו

למפיעילי פילי
ב' בקופא דמחטא גינחו ולא ימצא בהן אדם די ורגל ע"כ אין להאריך.
בהאי תרי מנייחו לא צריכה שימור במדות פרשיות דלא תיקשי דאביי.
ולשם דתניא.
אין פוחתין מ"ג גזברין ומו' אמרבלין כך היא שנוי' זאת בברייתא בספרי אבל עשרים הישנים הם ולחקים יש מהם הד"ג' בהו אין פוחתין מג'.
אמרבלין ובתוספתא דשקלים תניא ג' גזברין מה היו עושין פורין את הערביין ואת החרימים ואת הקדשות ומעשר שני וכל מלאכת הקדוש היתה נעשה על ידן אמרבלין מה היו עושין ד' מתפתחו של העזרה היו בידם רצה א' מהן לפתוח אינו יכול עד שיכנסו כולם אמרבלין פוחתין וגזברין נכנסין ויוצאין אמר ר' יהודה למה נקרא שמו אמרבלי מפני שרם על הכל ופירשוהו הירושלמי בגמ' דמסכת שקלים משמע כהנהו ספרים דגריס ג' גזברין וד' אמרבלין דבמסכת שקלים אהריא מנהיגין גופא דקתני אין פוחתין מג' גזברין מפי' הכי גמא ומן שני קתליקין כלומר גם מלוא אין פוחתין וליף מהאי קרא גופי' דכתיב דברבי הימים ב' [ל"א] ויהאל ועזויהו ונחת ועשהאל וירימות ויהודי ואלילא ועזויהו ונחת גזברין ועשהאל וירימות ויהודי ואלילא אמרבלין מיד כונניוהו ושמי' אחוי היינו שני קתליקין במפקד יחזקיהו המלך ועזויהו נגיד בית האלהים היינו מלך וכה"ג הרי משמע שכך צריך להיות ג' גזברין וד' אמרבלין.
ואחרי שהתכוננו דהכי נראה כמשנה שקלים דאין פוחתין מג' גזברין וד' אמרבלין (דחאק) [קשה דהיכין תנן שהאמרבלין יהיו מרובים על הגזברין והאמרבלין (כמו) [נתן] יותר שלישין מהגזבריים דקדקתי בתוספתא דמשי"ה נקרא אמרבלי משום שרז על הכל ואין לו חנוה בעינול ועוד מלשון התוספתא נמי)
עדיין מוכח ממקום אחר שאמרבלין יהיו גדולים מן הגזברין ויהיו דקלים יותר וגדולים מן הגזברין דהם מפרש שכך היו עושין כשהגזבר חותם ונותן למלך והמלך רואה חותמין ומכיר ומתיר גזבר רואה חותמין ומכיר ומתיר.
הרי זה מכל מקום משמע שהגזבר פחות מאמרכל ונראה לפרש שאותו ג' גזברין דקתני במשנה דשקלים ובתוספתא היינו אותן גזברין שהיו רק מיוחדים לכך להעריך ערכי יחורמי וקדשי ברק הבית ולפרות ביי שלא יהיה הפסד להקדש.
ושלשנה חשיבי בכלל ודכאת בין לענין דין דבר וצריכין להיות כמו ב"ד לעשות שומא ולידע בפרדין ערכין וחזקין והקדשות ומעשר שני וכל מלאכת הקדוש ומיהו כל הגזברין היו י"ג אלא שמאותם י"ג ממונים היו ממונים גם על אותם עניינים שאמרו.
ועשרה מהם לא היו ממונים על הנערכים ומה שכתב לשם בתוספתא כמו שכתובה למעלה אלא על שאר עניינים של לשכה היו ממונים ובשכ"ל כך לשם בשקלים לא קא חשיב אלא אהור ג' גזברים שהיו ממונים גם על הנערכים וחרימות והקדשות ובכאן בברייתא חשיב כל הגזבריים שבמקדש ובפי' לומרם שמכל הגזבריים לא היו כאחד [אלא] י"ג ומן אמרבלין היו ו' ותחתיהן היו גזברין ובהו הענין נראה שהיו

לא היו כופתין פרק רביעי תמיד

לא היה שובר בו אם הרגל כשהיה מתחיל ^א הפשטו היה קרב הראש (ט) העוקן והרגל ושמי דפנות וידים והחזה והגרה ונמלחת למד מנהמס שמשפטיין אותו דרך הרגלים הילכך (כמוצ) פירש לך כשמהלכו צרגליו כזאוקליות לא היה שובר את רגליו ומניח רגל השבור צרגל האחר דרך

הרגל ויורד עד לחזה וכן מוכח ציומא (דף כה):
דלמרינן מהס דרך הנקב שינקוצ צרגל שני כדרך הטבחים שמתלין את הצהמה להפשיטה:
אלא נוקבו מסוך ערקובו.
כמו ארכובו.
בשני הרגלים נוקב ומניקין כזאוקליות דרך הנקבים.
וכל כך למה שלאחר שהפשיטה מנתחה אבר אבר וכשחותך רגל ימין עדיין תלויה הצהמה צרגל השמאלי ואם היה תולה אותה כמו הטבחים לאחר שיחתוך וכל עדי ין תלויה הצהמה:
היה מפשיט ויורד עד שהגיע לחזה.
שהרי הופשטה כל הצהמה אלא שעדיין תלויה עוד בחזה למטה שעדיין לא הופשטה שם דקדמתי לזכוף מרק והפשיט.
וקודם שיחתוך ממנה שום אבר חותך את הראש ולא מפשיטו שהרי קודם הוא צחקטרה ונאלח לחותכו קודם:
ונסנו למי שזוכה צ. קודם שחתך את כרעיים (ו) רגלי ונאלח החזה יכול לחתוך כל ארבע רגלים יחד:
מירק והפשיט.
גמר כמו (יומא דף לא):
קרנו ומירק אחר שמיטה א' [ונלך ידו (על)].
כלומר גמר הפשיטו נגד החזה וואלר וסוף הידיס:
קרע אם הלך ופאלח אם דמו חתך את הידים
ונסנו למי שזכה כהן עלה לרגל הימנים.
וה"ה דקודם שיחתוך הידים היה (ו) לו לחתוך רגל הימנית אלא שעדיין כוזב הצהמה צרגלים והצהמה נמלחה.
ובכל הסדר הזה אין שום פסוק כי אם כצדא לפי מה שזכרן לעשות עושין:
חסכה פסנה למי שזכה צה.
דהיינו אותו שזכה צה:
נאמי ציזיס עמה.
שעולה צה זכר.
ואל הצהמה תלויה על ידי הרגל השמאלי:
קרעו ונמלא כונו גלוי לפניו.
עכשיו שנטל רגל הימני כשקרעו נמלא כונו גלוי לפניו ויכול לראות צפנים

שכנלא היה הרגל עדיין חתוך אפי' אם היה קורעו לא היה מה שצפנים נראה כמו עתה:
נטל הפדר.
חלב ונתנו ממכה על בית שמיטת הראש למעלה לכסות בו בית השמיטה.
י"א קמני בית (ט) השמיטת הראש כשהיה נושא את הראש על המוצא היה הופך בית השמיטה למעלה ולוקח החלב ומכסה חזה דרך כבוד למעלה.
ולא קמני בית השמיטה סתם למעוטי שמיטת זואר אחיא [קד"א] דכמו שהראש מגונה בצביל שמיטה הכי נמי זואר מגונה הילכך פי' לך בית שמיטת הראש למעוטי בית שמיטת זואר וזואר כשהיה נושא היה הופך החתך אללו ואינו נראה אלל הראש קרניו צין אלצנעוטי וחותמו כלפי ורועותיו ובית שמיטתו למעלה הילכך ממכה הפדר בית השמיטה והכי יפה לעשות ושמיטת הזואר אינה מגונה כדס כל כך כמו הראש:
נטל אם ^ב **הקרביים ונוטנ למי שזכה צה להדיח.**
ולהכיר הטריפו שבהן (ו) **וידויו אומו צניס מדיחין** ^א **ומדיחין** ^א **צריס.**
לפי שיש בה טיטופת הרבה קצבו לה לשכה אחת להדיחה שם ולא קבע (ז) זה הדמה (ז') שיש כרס שיש בה טיטופת הרבה ויש שאין בה כל כך (הקרביים) והצני מעיים אין בהן משום טיטופת כל כך:
מדיחין אוסן ג' פעמים ^א **(כצך לכל) נמיעוטן של שולחנות.**
בשולחן הקטן של שולחנות של שיש שצבית המטבחיים.
ולאו היינו שולחנות שבין העמודים ^א על אותו היו מפשיטין כדמפרש במסכת מדות (דף לו.) אצל מלכד אותן שולחנות היו שולחנות של שיש.
נראה ל' שהיו קבועין בצנזה שעליהן היו מדיחין קרביים על מיימיתן על גמרא דהאי פירקא)
י' שולחנות היו בתקדש
י"ז של שיש שצבית המטבחיים שעליהם מדיחין את הקרביים אצל שולחנות שהיו מפשיטין היו צין עמודים וכן גרסי' כהדיא במסכת

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי' צבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דלמרינן מקום הטבעות כ"ד ל' לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הנססין ד' והמומר מקום הנססין:
נמיעוט שולחנות של שיש.
יכולין להדיח שהמדיח היה כשס.
והא דמתן במדות (דף לו.):
לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכס (ו) הכל שומדיחין צבית המדיחין מדיחין שם.
ונראה ל' שם המטבחיים מדיחין שם.
הכרס צלישכת מדיחין משום שהכרס יומר ויומר יש בה טיטופת ואם יודחו יחד יתלכלכו זה מזה לכך קצבו הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא צנטילת הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
הפדר זה מזה כדי (ט) שמהא הריאה עס זואר כלקמן והכבד עס דופן ימין:
ואלצע הכבד מן הכבד.
ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקן אצל הליות ולא היה מוזה ממקומה:
נקב אם חסו.
כדבר שאינו חותך כדרכו שיץ לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות וז' ארוכה מזו.
ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם היו כמי שניקב צהמה שהחזה קצר כדכחו ודומה נקמומו לאחר נטיילתו כחלון וחו עיקר:
ונסנו למי שזכה עלה לדופן הימני
היה חוסך ויורד עד שהשרה.
אלל השדרה חותך ולא היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עס הדופן השמאלי לפי שזהו הדופן היה מולה הכבד:
כ"א לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כצירה **כ"א** [הכרס] (היה):
עד שהיה מגיע לז' הלאעות דקוס ^א.
אלל החזה כלומר צלעות וגם למעלה אלל העוקן אלל מניח צ' הלאעות ולקמיה מפרש שפשיטת דופן שמאלי דקמני ומניח צ' צלעות דקות מלמעלה וכו' וכך היה עושה כצזירתה דופן ימין:
חוסכה ונוסנה למי שזכה צה להדיח.
לכך הפריש קודם הריאה מן הכבד שצ' הקרבות היו:
צא לו לגרה.
לזואר:
והניח צה צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
צ' צלעות הניח צו כבד כשחתך הדופן הימני ועכשיו (הניח צו שעדיין) הניח צה צ' צלעות מלד אחר וחו אותן צלעות שהן צדופן אלל חזה ועדיין לא חתך דופן השמאלי לכך שיץ לומר והניח צה שעדיין אין מחוברות לדופן:
והקנה והלג והריאה מליון צה צא לו לדופן שמאלי והניח.
לא גרסי' **צה** [אלל] **והניח אלל העוקן: צ' צלעות דקוס.**
דהיינו למעלה וצ' צלעות דקות מלמטה אלל החזה והניחן במקומן ולא חתך עס הדופן וכן היה מניח עס כצזירתה צדופן הימני צ' צלעות למעלה אלל העוקן ולפי שלא פירש לך למעלה צ' צלעות למעלה צנטילת דופן ימין פירשו כאן:
נמלא מניח כשפיהן.
בשמי דפנות שמים שמים מלמטה ושמים שמים מלמעלה צין צדופן ימין צין צדופן שמאל מניח כולל א' שמים שמים למטן וכן שמים שמים למען:
חסכה.
לדופן שמאל ומתנה למי שזכה צה והשדרה עמה תלויה צה והיא היתה כצירה ויתר אלל של ימין קרויה גדולה לפי שהכבד מלי זה והכבד לאו מן הדופן הוא אלל תלוי הוא צה ובצביל שדבר שאינו בכלל הדופן תלוי צה לכך נקראת גדולה:
צא לו לעוקן.
הוא הזנב חסכו אלל רגל השמאלי שעדיין תלויה הצהמה צו:
האליס ואלצע הכבד וצ' מליוס עמו.
וכן צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
לפי שאותן צלעות מיקרי כפי העוקן ולא חס לפרש שני צלעות מכאן ומכאן:
נטל רגל השמאלי.
שנשאר יחידי שכל הצהמה מנותחת לאצרים ורגל שמאלי נשאר עדיין כזאוקלי ומתנה למי שזכה צה:
נמלא כונו עזומין צבורה והאצרים ציוס:
עד עכשיו פירשו סדר מדיחין מעתה צריך לפרש סדר הולכתם למוצא כילד מוליכים האצרים קודמין זה לזה:
הראשון

גזבריים שבמקדש ובפי' לומרם שמכל הגזבריים לא היו כאחד [אלא] י"ג ומן אמרבלין היו ו' ותחתיהן היו גזברין ובהו הענין נראה שהיו

לא היו כופתין פרק רביעי תמיד

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי' צבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דלמרינן מקום הטבעות כ"ד ל' לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הנססין ד' והמומר מקום הנססין:
נמיעוט שולחנות של שיש.
יכולין להדיח שהמדיח היה כשס.
והא דמתן במדות (דף לו.):
לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכס (ו) הכל שומדיחין צבית המדיחין מדיחין שם.
ונראה ל' שם המטבחיים מדיחין שם.
הכרס צלישכת מדיחין משום שהכרס יומר ויומר יש בה טיטופת ואם יודחו יחד יתלכלכו זה מזה לכך קצבו הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא צנטילת הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
הפדר זה מזה כדי (ט) שמהא הריאה עס זואר כלקמן והכבד עס דופן ימין:
ואלצע הכבד מן הכבד.
ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקן אצל הליות ולא היה מוזה ממקומה:
נקב אם חסו.
כדבר שאינו חותך כדרכו שיץ לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות וז' ארוכה מזו.
ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם היו כמי שניקב צהמה שהחזה קצר כדכחו ודומה נקמומו לאחר נטיילתו כחלון וחו עיקר:
ונסנו למי שזכה עלה לדופן הימני
היה חוסך ויורד עד שהשרה.
אלל השדרה חותך ולא היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עס הדופן השמאלי לפי שזהו הדופן היה מולה הכבד:
כ"א לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כצירה **כ"א** [הכרס] (היה):
עד שהיה מגיע לז' הלאעות דקוס ^א.
אלל החזה כלומר צלעות וגם למעלה אלל העוקן אלל מניח צ' הלאעות ולקמיה מפרש שפשיטת דופן שמאלי דקמני ומניח צ' צלעות דקות מלמעלה וכו' וכך היה עושה כצזירתה דופן ימין:
חוסכה ונוסנה למי שזכה צה להדיח.
לכך הפריש קודם הריאה מן הכבד שצ' הקרבות היו:
צא לו לגרה.
לזואר:
והניח צה צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
צ' צלעות הניח צו כבד כשחתך הדופן הימני ועכשיו (הניח צו שעדיין) הניח צה צ' צלעות מלד אחר וחו אותן צלעות שהן צדופן אלל חזה ועדיין לא חתך דופן השמאלי לכך שיץ לומר והניח צה שעדיין אין מחוברות לדופן:
והקנה והלג והריאה מליון צה צא לו לדופן שמאלי והניח.
לא גרסי' **צה** [אלל] **והניח אלל העוקן: צ' צלעות דקוס.**
דהיינו למעלה וצ' צלעות דקות מלמטה אלל החזה והניחן במקומן ולא חתך עס הדופן וכן היה מניח עס כצזירתה צדופן הימני צ' צלעות למעלה אלל העוקן ולפי שלא פירש לך למעלה צ' צלעות למעלה צנטילת דופן ימין פירשו כאן:
נמלא מניח כשפיהן.
בשמי דפנות שמים שמים מלמטה ושמים שמים מלמעלה צין צדופן ימין צין צדופן שמאל מניח כולל א' שמים שמים למטן וכן שמים שמים למען:
חסכה.
לדופן שמאל ומתנה למי שזכה צה והשדרה עמה תלויה צה והיא היתה כצירה ויתר אלל של ימין קרויה גדולה לפי שהכבד מלי זה והכבד לאו מן הדופן הוא אלל תלוי הוא צה ובצביל שדבר שאינו בכלל הדופן תלוי צה לכך נקראת גדולה:
צא לו לעוקן.
הוא הזנב חסכו אלל רגל השמאלי שעדיין תלויה הצהמה צו:
האליס ואלצע הכבד וצ' מליוס עמו.
וכן צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
לפי שאותן צלעות מיקרי כפי העוקן ולא חס לפרש שני צלעות מכאן ומכאן:
נטל רגל השמאלי.
שנשאר יחידי שכל הצהמה מנותחת לאצרים ורגל שמאלי נשאר עדיין כזאוקלי ומתנה למי שזכה צה:
נמלא כונו עזומין צבורה והאצרים ציוס:
עד עכשיו פירשו סדר מדיחין מעתה צריך לפרש סדר הולכתם למוצא כילד מוליכים האצרים קודמין זה לזה:
הראשון

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי' צבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דלמרינן מקום הטבעות כ"ד ל' לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הנססין ד' והמומר מקום הנססין:
נמיעוט שולחנות של שיש.
יכולין להדיח שהמדיח היה כשס.
והא דמתן במדות (דף לו.):
לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכס (ו) הכל שומדיחין צבית המדיחין מדיחין שם.
ונראה ל' שם המטבחיים מדיחין שם.
הכרס צלישכת מדיחין משום שהכרס יומר ויומר יש בה טיטופת ואם יודחו יחד יתלכלכו זה מזה לכך קצבו הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא צנטילת הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
הפדר זה מזה כדי (ט) שמהא הריאה עס זואר כלקמן והכבד עס דופן ימין:
ואלצע הכבד מן הכבד.
ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקן אצל הליות ולא היה מוזה ממקומה:
נקב אם חסו.
כדבר שאינו חותך כדרכו שיץ לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות וז' ארוכה מזו.
ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם היו כמי שניקב צהמה שהחזה קצר כדכחו ודומה נקמומו לאחר נטיילתו כחלון וחו עיקר:
ונסנו למי שזכה עלה לדופן הימני
היה חוסך ויורד עד שהשרה.
אלל השדרה חותך ולא היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עס הדופן השמאלי לפי שזהו הדופן היה מולה הכבד:
כ"א לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כצירה **כ"א** [הכרס] (היה):
עד שהיה מגיע לז' הלאעות דקוס ^א.
אלל החזה כלומר צלעות וגם למעלה אלל העוקן אלל מניח צ' הלאעות ולקמיה מפרש שפשיטת דופן שמאלי דקמני ומניח צ' צלעות דקות מלמעלה וכו' וכך היה עושה כצזירתה דופן ימין:
חוסכה ונוסנה למי שזכה צה להדיח.
לכך הפריש קודם הריאה מן הכבד שצ' הקרבות היו:
צא לו לגרה.
לזואר:
והניח צה צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
צ' צלעות הניח צו כבד כשחתך הדופן הימני ועכשיו (הניח צו שעדיין) הניח צה צ' צלעות מלד אחר וחו אותן צלעות שהן צדופן אלל חזה ועדיין לא חתך דופן השמאלי לכך שיץ לומר והניח צה שעדיין אין מחוברות לדופן:
והקנה והלג והריאה מליון צה צא לו לדופן שמאלי והניח.
לא גרסי' **צה** [אלל] **והניח אלל העוקן: צ' צלעות דקוס.**
דהיינו למעלה וצ' צלעות דקות מלמטה אלל החזה והניחן במקומן ולא חתך עס הדופן וכן היה מניח עס כצזירתה צדופן הימני צ' צלעות למעלה אלל העוקן ולפי שלא פירש לך למעלה צ' צלעות למעלה צנטילת דופן ימין פירשו כאן:
נמלא מניח כשפיהן.
בשמי דפנות שמים שמים מלמטה ושמים שמים מלמעלה צין צדופן ימין צין צדופן שמאל מניח כולל א' שמים שמים למטן וכן שמים שמים למען:
חסכה.
לדופן שמאל ומתנה למי שזכה צה והשדרה עמה תלויה צה והיא היתה כצירה ויתר אלל של ימין קרויה גדולה לפי שהכבד מלי זה והכבד לאו מן הדופן הוא אלל תלוי הוא צה ובצביל שדבר שאינו בכלל הדופן תלוי צה לכך נקראת גדולה:
צא לו לעוקן.
הוא הזנב חסכו אלל רגל השמאלי שעדיין תלויה הצהמה צו:
האליס ואלצע הכבד וצ' מליוס עמו.
וכן צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
לפי שאותן צלעות מיקרי כפי העוקן ולא חס לפרש שני צלעות מכאן ומכאן:
נטל רגל השמאלי.
שנשאר יחידי שכל הצהמה מנותחת לאצרים ורגל שמאלי נשאר עדיין כזאוקלי ומתנה למי שזכה צה:
נמלא כונו עזומין צבורה והאצרים ציוס:
עד עכשיו פירשו סדר מדיחין מעתה צריך לפרש סדר הולכתם למוצא כילד מוליכים האצרים קודמין זה לזה:
הראשון

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי' צבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דלמרינן מקום הטבעות כ"ד ל' לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הנססין ד' והמומר מקום הנססין:
נמיעוט שולחנות של שיש.
יכולין להדיח שהמדיח היה כשס.
והא דמתן במדות (דף לו.):
לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכס (ו) הכל שומדיחין צבית המדיחין מדיחין שם.
ונראה ל' שם המטבחיים מדיחין שם.
הכרס צלישכת מדיחין משום שהכרס יומר ויומר יש בה טיטופת ואם יודחו יחד יתלכלכו זה מזה לכך קצבו הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא צנטילת הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
הפדר זה מזה כדי (ט) שמהא הריאה עס זואר כלקמן והכבד עס דופן ימין:
ואלצע הכבד מן הכבד.
ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקן אצל הליות ולא היה מוזה ממקומה:
נקב אם חסו.
כדבר שאינו חותך כדרכו שיץ לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות וז' ארוכה מזו.
ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם היו כמי שניקב צהמה שהחזה קצר כדכחו ודומה נקמומו לאחר נטיילתו כחלון וחו עיקר:
ונסנו למי שזכה עלה לדופן הימני
היה חוסך ויורד עד שהשרה.
אלל השדרה חותך ולא היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עס הדופן השמאלי לפי שזהו הדופן היה מולה הכבד:
כ"א לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כצירה **כ"א** [הכרס] (היה):
עד שהיה מגיע לז' הלאעות דקוס ^א.
אלל החזה כלומר צלעות וגם למעלה אלל העוקן אלל מניח צ' הלאעות ולקמיה מפרש שפשיטת דופן שמאלי דקמני ומניח צ' צלעות דקות מלמעלה וכו' וכך היה עושה כצזירתה דופן ימין:
חוסכה ונוסנה למי שזכה צה להדיח.
לכך הפריש קודם הריאה מן הכבד שצ' הקרבות היו:
צא לו לגרה.
לזואר:
והניח צה צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
צ' צלעות הניח צו כבד כשחתך הדופן הימני ועכשיו (הניח צו שעדיין) הניח צה צ' צלעות מלד אחר וחו אותן צלעות שהן צדופן אלל חזה ועדיין לא חתך דופן השמאלי לכך שיץ לומר והניח צה שעדיין אין מחוברות לדופן:
והקנה והלג והריאה מליון צה צא לו לדופן שמאלי והניח.
לא גרסי' **צה** [אלל] **והניח אלל העוקן: צ' צלעות דקוס.**
דהיינו למעלה וצ' צלעות דקות מלמטה אלל החזה והניחן במקומן ולא חתך עס הדופן וכן היה מניח עס כצזירתה צדופן הימני צ' צלעות למעלה אלל העוקן ולפי שלא פירש לך למעלה צ' צלעות למעלה צנטילת דופן ימין פירשו כאן:
נמלא מניח כשפיהן.
בשמי דפנות שמים שמים מלמטה ושמים שמים מלמעלה צין צדופן ימין צין צדופן שמאל מניח כולל א' שמים שמים למטן וכן שמים שמים למען:
חסכה.
לדופן שמאל ומתנה למי שזכה צה והשדרה עמה תלויה צה והיא היתה כצירה ויתר אלל של ימין קרויה גדולה לפי שהכבד מלי זה והכבד לאו מן הדופן הוא אלל תלוי הוא צה ובצביל שדבר שאינו בכלל הדופן תלוי צה לכך נקראת גדולה:
צא לו לעוקן.
הוא הזנב חסכו אלל רגל השמאלי שעדיין תלויה הצהמה צו:
האליס ואלצע הכבד וצ' מליוס עמו.
וכן צ' צלעות מכאן וצ' צלעות מכאן.
לפי שאותן צלעות מיקרי כפי העוקן ולא חס לפרש שני צלעות מכאן ומכאן:
נטל רגל השמאלי.
שנשאר יחידי שכל הצהמה מנותחת לאצרים ורגל שמאלי נשאר עדיין כזאוקלי ומתנה למי שזכה צה:
נמלא כונו עזומין צבורה והאצרים ציוס:
עד עכשיו פירשו סדר מדיחין מעתה צריך לפרש סדר הולכתם למוצא כילד מוליכים האצרים קודמין זה לזה:
הראשון

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי' צבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דלמרינן מקום הטבעות כ"ד ל' לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הנססין ד' והמומר מקום הנססין:
נמיעוט שולחנות של שיש.
יכולין להדיח שהמדיח היה כשס.
והא דמתן במדות (דף לו.):
לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכס (ו) הכל שומדיחין צבית המדיחין מדיחין שם.
ונראה ל' שם המטבחיים מדיחין שם.
הכרס צלישכת מדיחין משום שהכרס יומר ויומר יש בה טיטופת ואם יודחו יחד יתלכלכו זה מזה לכך קצבו הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא צנטילת הפדר ולא צנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלא סכין:
והפריש אם הריאה מן הכבד.
הפדר זה מזה כדי (ט) שמהא הריאה עס זואר כלקמן והכבד עס דופן ימין:
ואלצע הכבד מן הכבד.
ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקן אצל הליות ולא היה מוזה ממקומה:
נקב אם חסו.
כדבר שאינו חותך כדרכו שיץ לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות וז' ארוכה מזו.
ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם היו כמי שניקב צהמה שהחזה קצר כדכחו ודומה נקמומו לאחר נטיילתו כחלון וחו עיקר:
ונסנו למי שזכה עלה לדופן הימני
היה חוסך ויורד עד שהשרה.
אלל השדרה חותך ולא היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עס הדופן השמאלי לפי שזהו הדופן היה מולה הכבד:
כ"א לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כצירה **כ"א** [הכרס] (היה):
עד שהיה מגיע לז' הלאעות דקוס ^א.
אלל החזה כלומר צלעות וגם למעלה אלל העוקן אלל מניח צ' הלאעות ולקמיה מפרש שפשיטת